

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW, MPVO (parallel)

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van
5.1.2.e

Datum
7 oktober 2022

Referentie
WJZ/34171816

Bijlagen
-MR-formulier
-concept-nader rapport
-wetsvoorstel en memorie van
toelichting
- beslisnota's

Intern OCW afgestemd
DUO, HOenS

nota

aanbieding nader rapport wetsvoorstel herinvoering
basisbeurs aan MR

I.v.m. het streven het nader rapport in de MR van 21 oktober te agenderen, is de planning deze nota maandag 10 oktober in de tas van MOCW en MPVO te doen. Agendering in de MR van 21 oktober is van belang voor de algehele planning van dit wetstraject.

Aanleiding

- Op 7 september jl. bracht de Raad van State (hierna RvS) advies uit over het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs. Aangezien het RvS-advies een dictum C heeft, dient het nader rapport aan de MR te worden voorgelegd voor indiening van het wetsvoorstel bij de TK.
- In de afgelopen weken zijn er daarnaast nog twee inhoudelijke punten naar voren gekomen die effect hebben op het wetsvoorstel. Deze worden met deze nota ook aan u voorgelegd.
- Bij de indiening van het wetsvoorstel bij de TK zullen de (bijgevoegde) beslisnota's over het wetsvoorstel openbaar worden gemaakt.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd in te stemmen met:

- Het nader rapport en het gewijzigde wetsvoorstel en memorie van toelichting (met inachtneming van de volgende twee inhoudelijke beslispunten);
- Het verdelen van de € 12,9 miljoen meeropbrengst (vanwege LPO) van de afschaffing halvering collegegeld over de thuis- en uitwonendenbasisbeurs (ambtelijk FIN is hiermee akkoord, dit wordt nog voorgelegd aan M.FIN);
- Het aan de koopkrachtmaatregel toevoegen van de doelgroep uitwonende scholieren die op grond van de WTOS recht hebben op een uitwonendentoelage. Daarmee wordt het maandbedrag voor alle rechthebbenden verlaagd van € 165 naar € 164,30.
- Openbaarmaking van de beslisnota's, behoudens de persoonsgegevens en onderdelen van de beslisnota van 1 juni 2022 (zie onder "Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden").

Indien u akkoord bent, verzoek ik u (MOCW):

- Het MR-formulier te tekenen.

Later zullen wij u separaat vragen het nader rapport en de memorie van toelichting te ondertekenen.

Toelichting

I. De voornaamste punten uit het RvS-advies en de voorgestelde reactie in het nader rapport

1. De RvS vraagt om een nadere toelichting op de doelstellingen die met de herinvoering van de basisbeurs worden nagestreefd.

Het nader rapport zet uiteen dat – naast de in de memorie van toelichting al genoemde doelen (het verminderen van een mogelijke oorzaak van stress bij studenten en het leveren van een bijdrage aan een eerlijker verdeling tussen de generaties) – met de herinvoering van de basisbeurs ook wordt beoogd de zelfstandige positie van studenten te verstevigen en meer recht te doen aan het profijt dat de samenleving heeft van studeren. Hierbij is aangegeven dat het uitgangspunt in het verleden niet is geweest, en ook nu niet is, dat de student met de overheidsbijdrage schuldenvrij kan studeren. Uitgangspunt blijft dat van de student zelf ook een bijdrage wordt verwacht in de vorm van lenen, werken of een combinatie van beide.

2. De RvS adviseert in de toelichting de financiële bestendigheid van het voorgestelde studiefinancieringsstelsel dragend te motiveren. Inzicht in de bestendigheid is volgens de RvS te meer van belang omdat een doelstelling van de regering met dit wetsvoorstel is de onzekerheid bij jongeren te verminderen.

In het nader rapport is toegelicht dat de studiefinancieringsbedragen in het wetsvoorstel onder andere zijn gebaseerd op de ramingen, die reeds rekening houden met stijgende studentenaantallen in de toekomst. Daarnaast is uitgelegd dat de studiefinancieringsbedragen en de jaarlijkse indexering daarvan in de wet zijn vastgelegd. Daarmee ontstaat zekerheid voor studenten.

3. De RvS vraagt om een nadere motivering van de bijzondere situatie van de studenten die onder het leenstelsel hebben gestudeerd, mede met het oog op het voorkomen van precedentwerking. Indien deze motivering niet kan worden gegeven, adviseert de RvS af te zien van de tegemoetkoming.

In het nader rapport – en de toelichting – wordt het standpunt van de RvS onderschreven dat bij een overgang naar een gunstiger (rechts)regime er geen recht (aanspraak) op vergoeding bestaat bij diegenen die niet hebben kunnen profiteren van het gunstiger regime. Benadrukt wordt dat de tegemoetkoming dus niet voortvloeit uit een rechtsregel, maar voortkomt uit een politieke wens die heeft geleid tot de afspraak in het coalitieakkoord.

Verder wordt uiteengezet waarin de bijzondere positie van de leenstelselstudenten is gelegen en waarom de regering dit gebaar wil maken. Voor het leenstelsel bestond het basisbeursstelsel al zeer geruime tijd (30 jaar), de basisbeurs was al die tijd een vast onderdeel van de studiefinanciering. Na een relatief korte periode (8 jaar) wordt nu de basisbeurs weer ingevoerd. Dit betekent dat de leenstelselgeneratie als enige niet heeft kunnen profiteren van de

basisbeurs. Dit heeft voor deze generatie aanmerkelijk nadeel meegebracht. Dit nadeel wordt nu specifiek beschreven in het nader rapport en de toelichting. Het gaat hierbij o.a. om een stijging van de gemiddelde schuldenlast met ca. €6.000.

De RvS adviseerde de bijzondere situatie van de studenten nader te motiveren "mede met het oog het voorkomen van precedentwerking". Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen precedentwerking in het politieke debat – kan de tegemoetkoming aanleiding geven tot een roep om een tegemoetkoming in andere situaties? – en precedentwerking in juridische zin - zou men zich in andere situaties dan die van het leenstelsel in rechte kunnen beroepen op het feit dat aan deze studenten een tegemoetkoming wordt verstrekt? De kans is op precedentwerking in het politieke debat is lastig in te schatten; deze hangt immers samen met de specifieke politieke constellatie en beleidswensen van een gegeven coalitie. De kans op precedentwerking in juridische zin achten wij gering, in verband met de beschreven bijzondere omstandigheden van de studenten die onder het leenstelsel vielen.

4. De RvS vraagt om een nadere motivering van de keuze om de terugbetalingsvoorwaarden in het mbo gelijk te trekken met die in het ho en van de keuze om de bijverdiengrens af te schaffen in het mbo.

Het nader rapport spreekt uit dat de wens is de terugbetalingsvoorwaarden in ho en mbo te harmoniseren, in het belang van een gelijkere behandeling van mbo- en ho-studenten. Bij de keuze voor hetzij het ho-regime of het mbo-regime weegt zwaar mee dat het ho-regime gunstigere voorwaarden bevat t.a.v. de draagkracht bij aflossen en t.a.v. de zgn. weefactor (die een rol speelt bij hypotheek). Bij de keuze voor afschaffing van de bijverdiengrens geeft het nader rapport aan dat het de wens is om de zelfstandigheid van studenten te stimuleren, en hen niet te belemmeren in de ontwikkeling en bij het maken van keuzes tijdens de studietijd. Het hebben van een bijbaan of het starten van een onderneming zijn een kans voor studenten om zich breed te ontwikkelen naast hun studie.

II. Inhoudelijke beslispunten

Vrijkomende middelen halvering collegegeld

- Op basis van de motie Van der Molen/Van der Laan is besloten om de halvering collegegeld af te schaffen en de daarbij horende middelen te gebruiken voor studiefinanciering.
- Eerder werd gedacht dat dit € 170 miljoen zou opleveren, maar door toekenning van LPO over deze middelen is dat € 190 miljoen. Van die € 20 miljoen is reeds – na uw besluit - € 7,1 miljoen ingezet voor het mbo. Daarmee blijft er € 12,9 miljoen over om nu nog in de basisbeurs te investeren.

- Door deze bedrage toe te voegen aan de basisbeurs heeft het als voordeel dat uitvoering wordt gegeven aan de motie. Aan de andere kant rekenen studenten niet op dit bedrag, omdat eerder is uitgegaan van een opbrengst van € 170 miljoen. Dit bedrag zou derhalve ook kunnen worden meegenomen met de integrale besluitvorming bij voorjaarsnota.
- Alles afwegende is het voorstel om het bedrag van € 12,9 miljoen zodanig te investeren in de thuis- en uitwonendenbasisbeurs dat de verhouding tussen deze twee hetzelfde blijft. Daarmee komen de bedragen voor de basisbeurs uit op € 111,70 voor thuiswonende studenten en € 278,40 voor uitwonende studenten (dit was € 109,90, respectievelijk € 273,90).
- Ambtelijk FIN is akkoord met deze uitvoering en legt dit als zodanig voor aan M.FIN. Het is goed mogelijk dat M.FIN niet zonder meer akkoord zal gaan, mede met de energieproblematiek in het achterhoofd (want nog te dekken bij voorjaar).

Uitwonende scholieren en koopkrachtmaatregel

- In de augustusbesluitvorming is besloten om 500 miljoen uit te trekken voor een tijdelijke verhoging van de basisbeurs in studiejaar 23/24 vanwege de inflatie.
- Naast studiefinanciering voor studenten bestaat er ook een uitwonende toelage voor scholieren die niet meer thuis wonen en 18 jaar of ouder zijn. Dit is opgenomen in de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en studiekosten (WTOS).
- Er is geen beleidsinhoudelijke reden om deze scholieren – die dus ook 18 jaar of ouder zijn en niet meer thuis wonen – niet in aanmerking te laten komen voor de koopkrachtmaatregel. Ook zij zien zich immers geconfronteerd met hogere prijzen. Dit is bij de vormgeving de maatregel eerder onderbelicht gebleven en dient ons inziens wel geregeld te worden.
- Het gaat in totaal om ongeveer 2.500 scholieren, maar zij komen niet allemaal het gehele jaar in aanmerking voor de WTOS-toelage voor uitwonenden. Op het moment dat zij gaan studeren kunnen ze aanspraak maken op studiefinanciering.
- De totale kosten van het toevoegen van deze doelgroep zijn eenmalig ongeveer € 2,2 miljoen.
- Doordat het totale beschikbare budget van € 500 miljoen niet wijzigt, betekent dat, dat het bedrag waarmee de basisbeurs voor uitwonende studenten in het studiejaar 2023-2024 wordt verhoogd iets lager wordt – namelijk € 164,30 in plaats van € 165.
- DUO heeft aangegeven dat de uitbreiding naar uitwonende scholieren uitvoerbaar is per 1 september 2023.
- FEZ en de IRF zijn hierover geïnformeerd en zijn akkoord.
- Omwille van het tijdsplan is de wijziging - vooruitlopend op uw besluit – al opgenomen in het voorliggende wetsvoorstel. Het bedrag voor uitwonende studenten is dus aangepast ten opzichte van het eerder

gecommuniceerde bedrag van € 165. Een communicatielijn hierover is – in afstemming met COM – in voorbereiding.

III. Proces

De memorie van toelichting is niet alleen aangepast n.a.v. het RvS-advies en het daarover op 28 september gevoerde overleg met u (MOCW). De memorie van toelichting, alsook het wetsvoorstel zelf, is ook gewijzigd n.a.v. de u (MOCW) eerder voorgelegde nota's over de indexering van de aanvullende beurs en de incidentele verhoging van de basisbeurs in studiejaar 2023-2024. Ook zijn de twee inhoudelijke beslispunten in deze nota verwerkt conform de voorgestelde advisering.

Het nader rapport is afgestemd met JenV (wetgevingstoets), FIN, alsook met het interdepartementale gremium onverplicht tegemoetkomen. Dit heeft geleid tot zeer beperkte wijzigingen in het nader rapport.

Planning: er wordt naar gestreefd het nader rapport in de MR van 21 oktober te agenderen. Op deze manier kan het wetsvoorstel op 10 november in de procedurevergadering van de TK worden behandeld, wat het realiseren van de planning van dit wetstraject ten goede komt.

IV. Overig

Ter informatie: Opnemen van een 'haakje' in de wet t.b.v. verstrekking incidentele middelen

- In de nota over de koopkrachtmaatregel voor uitwonende studenten bent u (MOCW) geïnformeerd over het opnemen van een haakje om incidenteel geld te verstrekken. Dit is ook besproken tijdens het overleg van 28 september jl.
- Daarover is besloten om het haakje mee te nemen in de verkenning van de wet versterking dienstverlening (geplande start in 2023), en niet in het lopende traject van de basisbeurs. Daarmee wordt voorkomen dat het wetsvoorstel herinvoering van de basisbeurs teveel onder druk komt te staan.
- U wordt op een later moment geïnformeerd over de mogelijkheden voor het creëren van een haakje in de benoemde verkenning.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

- Bij de indiening van het wetsvoorstel bij de TK zullen de beslisnota's over het wetsvoorstel openbaar worden gemaakt. Het betreft de nota's die na 25 maart 2022, toen de hoofdlijnenbrief naar de TK en EK is verstuurd, aan u zijn voorgelegd (bij de hoofdlijnenbrief zijn beslisnota's uit de periode januari-maart 2022 al openbaar gemaakt).

Datum
7 oktober 2022

- Afgezien van de persoonsgegevens, die standaard niet openbaar worden gemaakt, bevat de nota van 1 juni 2022 informatie die op de grond "eenheid van kabinetsbeleid" niet openbaar wordt gemaakt.

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van
5.1.2.e

Datum
22 september 2022

Referentie
33995143

Bijlagen

Intern OCW afgestemd
DUO, FEZ, HOenS, WJZ

nota

Advies Raad van State over wetsvoorstel herinvoering
basisbeurs

Aanleiding

De Raad van State (hierna: RvS) heeft op 7 september jl. zijn advies over het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs uitgebracht. In algemene zin vraagt de RvS om een betere motivering van het wetsvoorstel. Hier wordt momenteel aan gewerkt. In deze nota wordt u, t.b.v. het opstellen van het nader rapport, gevraagd keuzes te maken met betrekking tot twee specifieke aandachtspunten van de RvS:

- Een betere toelichting betreffende nut en noodzaak van het continueren van de ruimere terugbetalingsvoorwaarden in het ho en het introduceren daarvan in het mbo.
- Nadere motivering voor het afschaffen van de bijverdiengrens in het mbo en niet herinvoeren in het ho.

Context:

- U ontvangt rond 7 oktober het nader rapport en gewijzigde wetsvoorstel naar aanleiding van dit RvS-advies, met als doel deze in de MR van 21 oktober te bespreken.
- Dit najaar wordt het wetsvoorstel vervolgens aan de Tweede Kamer aangeboden.

N.B. Voor wat betreft de tegemoetkoming geeft de RvS aan dat hiervoor een toereikende motivering ontbreekt. De RvS adviseert, vanwege het risico van precedentwerking, het bijzondere karakter van de situatie van de studenten die onder het leenstelsel studeerden nader te motiveren. De RvS raadt u af deze maatregel te treffen als die motivering niet kan worden gegeven. In het nader rapport en de memorie van toelichting zal hier nader op in worden gegaan en zal de motivering waar mogelijk worden aangescherpt.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om:

- Het wetsvoorstel op beide punten van de Raad van State niet aan te passen.

Toelichting

a. Terugbetalingsvoorwaarden mbo en ho in wetsvoorstel herinvoering basisbeurs

Advies: U wordt geadviseerd om de ruimere terugbetalingsvoorwaarden – met een aflofase van 35 jaar – te laten gelden in het ho en mbo met ingang van studiejaar 2023/24. Het wetsvoorstel wordt niet aangepast naar aanleiding van het advies van de RvS.

Huidige situatie

De huidige verschillen tussen het ho-regime het mbo-regime zijn als volgt:

- Het ho regime kent een aflofase van 35 jaar, het mbo-regime van 15 jaar;
- Hierdoor is het maandelijkse termijnbedrag onder het ho regime lager, omdat er langer wordt afbetaald;
- De weegfactor voor een hypotheek is onder het ho-regime lager, dan in het mbo-regime. De weegfactor is het percentage waarmee de hypotheekverstrekker rekening houdt bij de berekening van de mogelijke hypotheeklasten. Een weegfactor van 0,35% betekent dat er elke maand 0,35% van de studieschuld wordt afbetaald.
- De draagkracht wordt anders berekend: waar ho-studenten met een inkomen van het wettelijk minimumloon moeten aflossen, geldt dat voor mbo-studenten al vanaf bijstandsniveau. Daarnaast betalen ho-studenten maximaal 4 procent voor het meerkomen voor aflossingen, in het mbo is dit 12 procent.
- De rente wordt anders vastgesteld, de rente onder het ho-regime is minder volatiel. De rente in het mbo-regime wordt namelijk berekend aan de hand van de opbrengst van staatsobligaties met een looptijd van 3 tot 5 jaar, en die vaststelling wordt gedaan op basis van de gemiddelde opbrengst in september. In het ho wordt gekeken naar het rendement op een staatsobligatie van 5 jaar gedurende een jaar.

Wetsvoorstel en reactie RvS

In het huidige wetsvoorstel is opgenomen dat de terugbetalingsvoorwaarden voor de studieschuld in het ho ongewijzigd blijven en dat het mbo-regime daarmee gelijk wordt getrokken, aangezien er geen inhoudelijke reden is waarom er andere terugbetalingsvoorwaarden in het mbo zouden moeten gelden als zij beiden een basisbeurs kennen. Daarnaast is in het voorstel geregeld dat mbo-studenten die al studeren en nog niet zijn afgestudeerd voor 1 augustus 2023 de mogelijkheid krijgen om te kiezen tussen beide terugbetalingsregimes.

De RvS vraagt om een betere motivering, waarbij zij vraagt naar het nut en de noodzaak van het continueren van de ruimere terugbetalingsvoorwaarden in het ho en het introduceren daarvan in het mbo. Daarbij merkt de RvS op dat de ruimere voorwaarden bedoeld waren als tegemoetkoming voor studenten in het ho die geen basisbeurs meer ontvingen, en hogere studieleningen zouden

aangaan. Voor het mbo merken zij op dat er geen directe aanleiding is om aan te nemen dat een regime van 35 jaar gunstiger is. Tot slot wijst de RvS op de complexe uitvoeringslast voor DUO als mbo-studenten kunnen gaan kiezen tussen de regimes.

Het heeft beleidsinhoudelijk de voorkeur om waar mogelijk de regimes te harmoniseren, omdat de rest van de systemen met de terugkeer van de basisbeurs ook weer gelijk worden. Het is dus in onze ogen niet logisch om deze twee regimes naast elkaar te laten bestaan. Daarmee komt de vraag aan de orde of - als er wordt geharmoniseerd - hierbij het mbo-regime of het ho-regime voor de hand ligt.

Overwegingen

Er zijn argumenten die pleiten voor de terugbetalingsvoorwaarden die gelden in het mbo. Dit zijn:

- Oud-studenten zijn sneller schuldevrij onder een regime met een aflofase van 15 jaar. Ook bij een aflofase van 35 jaar kan een student sneller aflossen, maar het maken van die keuze vraagt wel enig doenvermogen en blik op de lange termijn van oud-studenten.
- Bij een aflofase van 15 jaar kunnen de rentelasten lager uitkomen dan wanneer de aflofase 35 jaar bedraagt. Dit kan potentieel een groot verschil zijn, afhankelijk van de (onzekere) renteontwikkeling. Hier staat tegenover dat een schuld over 35 jaar in reële zin ook kleiner wordt door inflatie.
- Een aflosperiode van 15 jaar is over het algemeen gunstiger voor studenten met een lagere schuld. Studieschulden in het mbo zijn gemiddeld genomen lager (in 2022 bedroeg de gemiddelde studieschuld van studenten in de aanloopfase in het mbo € 6.900, in het hbo € 20.300 en in het wo € 27.300¹) doordat er o.a. meer thuiswonende studenten dan uitwonende studenten zijn in het mbo.
- Zowel van de huidige mbo-studenten als van ho-studenten die nog onder het oude terugbetaalregime vallen zijn geen signalen bekend dat de mbo-terugbetalingsvoorwaarden als knellend worden ervaren.
- Een terugbetalingsregime met een aflofase van 15 jaar werd in het verleden gezien als passend bij de basisbeurs. De voornaamste reden om in 2015 de terugbetalingsregels aan te passen, was het tegemoetkomen aan studenten die geen basisbeurs meer zouden ontvangen, omdat zij daardoor mogelijk hogere schulden zouden krijgen.

Ondanks bovengenoemde punten zijn de ruimere terugbetalingsvoorwaarden zoals geldend voor ho-studenten altijd gepresenteerd als 'socialer'. De factoren die dit regime gunstig maken zijn:

¹ De aanloopfase is een periode van 2 jaar, die voorafgaat aan de aflofase, waarin de student nog niet hoeft terug te betalen.

- Door de langere looptijd van 35 jaar hebben oud-studenten ook een lager termijnbedrag dat zij per maand moeten aflossen. Hierdoor drukt de studieschuld minder op het besteedbaar inkomen van oud-studenten.
- De lagere weefactor kan een gunstig effect hebben op het verkrijgen van een hypotheek. Bij oud-studenten *met dezelfde schuld* telt onder het huidige ho-regime de studieschuld minder zwaar mee voor een hypotheek. Zij zouden – met een gelijke schuld – dus een hogere maximale hypotheek kunnen krijgen dan oud-studenten die onder het regime van voor 2015 (en het huidige mbo-regime) vallen.
- Er geldt een gunstiger draagkrachtbeleid. Er is sprake van een hogere vrije voet (vanaf wettelijk minimumloon) en een lager percentage van het restinkomen (maximaal 4 procent van het meerinkomen).
- 35 jaar is een zeer ruime aflosperiode, maar het is oud-studenten niet verplicht om de maximale periode te benutten. Voor wie wil – en kan – is het altijd mogelijk om sneller af te lossen.

Om deze redenen is het naar onze mening een logische keuze geweest om in het wetsvoorstel voor beide groepen het ho-regime als uitgangspunt te nemen. Met name de lagere weefactor bij het aanvragen van een hypotheek weegt hierin zwaar mee. Naast bovenstaande inhoudelijke redenen is ook in het coalitieakkoord afgesproken dat de huidige terugbetalingsvoorwaarden in het ho ongemoeid blijven. Er schuilt een politiek risico in het afwijken van deze afspraak door het ho-regime terug naar 15 jaar te zetten.

Bovendien is enkel het huidige voorstel voorgelegd aan DUO voor een uitvoeringstoets – of een alternatief ook uitvoerbaar is, is niet bekend. Alternatieven vergen een uitvoeringstoets van DUO, met een risico op vertraging van de herinvoering van de basisbeurs.

Dit wegende – met nadruk op de wens tot harmonisatie, een lagere weefactor en de staande afspraak in het coalitieakkoord – beweegt ons tot het advies om voor beide stelsels de huidige terugbetalingsvoorwaarden ho te laten gelden per 2023/24. Het wetsvoorstel wijzigt dan niet, we zullen de motivering terzake aanscherpen in de MvT.

b. Bijverdiengrens

Advies. Om de bijverdiengrens in het mbo af te schaffen en die in het ho niet opnieuw in te voeren, zoals reeds opgenomen in het conceptwetsvoorstel waarover de RvS heeft geadviseerd.

Huidig voorstel en advies RvS

In het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs ho is opgenomen dat de bijverdiengrens in het mbo wordt afgeschaft – en dat deze in het ho niet

terugkeert. Voornaamste reden hiervoor is dat we studenten niet willen ontmoedigen om naast hun studie te werken of een onderneming te starten. Bovendien leidt dit tot een vereenvoudiging in de uitvoering.

De RvS merkt op dat de ratio bij invoering van de bijverdiengrens was dat de wetgever het niet nodig vond om studenten met een inkomen dat boven de bijverdiengrens (bijna €16.000, peiljaar 2022.) uitgaat financieel te ondersteunen, vanuit de gedachtegang dat inkomensondersteuning in de vorm van studiefinanciering vooral ten goede moet komen aan studenten die het nodig hebben. De RvS acht het noodzakelijk om die argumenten nu opnieuw te wegen en die te expliciteren in de toelichting.

Overwegingen afschaffen bijverdiengrens

De overwegingen om de bijverdiengrens (niet meer) te hanteren in het mbo en ho zijn als volgt:

- De bijverdiengrens moet geen beperkend instrument zijn voor de persoonlijke ontwikkeling van studenten. Zonder bijverdiengrens krijgen studenten de ruimte om zelf opties te verkennen hoe zij hun leven, studie en werk willen inrichten. Het argument dat studiefinanciering alleen ten goede moet komen aan studenten die het nodig hebben, wordt nu minder zwaar gewogen dan het argument om het mogelijk te maken voor de student zichzelf te ontwikkelen.
- Afschaffing leidt tot eenvoudigere regelgeving voor studenten. Uit onderzoek en ervaring is bekend dat het doenvermogen van burgers vaak beperkt is. We weten dat studenten niet altijd goed op de hoogte zijn van de regels. Onwetendheid of het maken van een foutje kan tot onaangename verrassingen leiden als zij een vordering krijgen van DUO.
- Over de jaren 2013-2017² kregen gemiddeld 11.000 studenten (mbo en ho) per jaar een vordering van DUO.
- Voor DUO is afschaffing van de bijverdiengrens eenvoudiger, zij hoeven geen controles meer uit te voeren wat de druk op de uitvoering vermindert.

Daartegenover staat dat het opnieuw invoeren van de bijverdiengrens in het ho zou wel opbrengsten met zich meebrengt, geschat op ongeveer 5 - 10 miljoen structureel. Echter zijn wij van mening dat deze financiële opbrengsten niet opwegen tegen hiervoor genoemde argumenten.

Wij zullen bovenstaande in de MvT nader toelichten.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

² Dit zijn de meest recente gegevens, controles over de latere jaren zijn nog niet afgerond.

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van
5.1.2.e

Datum
31 augustus 2022

Referentie
33914913

Bijlagen

Intern OCW afgestemd
DUO, FEZ, WJZ

nota

Uitwerking koopkrachtmaatregel verhogen basisbeurs
uitwonenden

Aanleiding

In de MR van 31 augustus jl. is ingestemd met de begroting voor 2023, met daarin een pakket aan koopkrachtmaatregelen. Voor studenten is er 500 miljoen euro beschikbaar gesteld om de basisbeurs voor uitwonenden in het mbo en ho voor het studiejaar 2023-2024 te verhogen. Concreet betekent dit dat uitwonende studenten 165 euro extra per maand aan basisbeurs zullen gaan ontvangen in het studiejaar 2023-2024. Dit bedrag is een aanvulling op de basisbeurs voor uitwonenden in het mbo (€ 296,51 vanaf 1 januari 2023) en ho (€ 273,90 vanaf 1 september 2023).¹ Om dit te bewerkstelligen wordt het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs hoger onderwijs aangepast. Als gevolg hiervan worden u nu enkele besluiten voorgelegd die van belang zijn voor de uitwerking daarvan.

U wordt binnenkort separaat geconsulteerd over keuzes naar aanleiding van advies van de Raad van State over het voorliggende wetsvoorstel.

Geadviseerde besluiten

1. U wordt geadviseerd naast de basisbeurs voor uitwonenden ook de normbedragen voor uitwonenden in het ho en mbo te verhogen met €165.
2. U wordt geadviseerd om de tijdelijke ophoging van de uitwonende basisbeurs van €165 niet te indexeren, en daartoe dus ook geen bepaling in het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs op te nemen.
3. U wordt geadviseerd geen 'haakje' op te nemen in het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs ho waarmee het mogelijk wordt gemaakt om een incidentele geldstroom richting de student te creëren. De reden daarvoor is dat dit de voortgang van het wetsvoorstel in gevaar kan brengen, omdat de RvS hierover opnieuw zou moeten adviseren.

Toelichting

1. Verhoging van de normbedragen uitwonende studenten

De Wet studiefinanciering 2000 (WSF2000) kent zogenoemde normbedragen. Het normbedrag is de optelsom van verschillende financieringsbronnen: de basisbeurs, basislening en maximaal aanvullende beurs/lening of veronderstelde

¹ Dit zijn de bedragen die gelden vanaf 1 januari 2023 en als zodanig zijn opgenomen in het wetsvoorstel. De bedragen worden ieder jaar op 1 januari geïndexeerd.

ouderlijke bijdrage. In het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs ho zijn de normbedragen voor uitwonende studenten vastgesteld op € 766,06 in het mbo en € 932,87 in het ho.²

De extra koopkrachtmiddelen verhogen het deel van de basisbeurs voor uitwonende studenten met € 165 per maand voor studiejaar 2023-2024. Over het normbedrag is nog geen expliciet besluit genomen.

Advies: u wordt geadviseerd om de normbedragen voor uitwonenden in het ho en mbo te laten stijgen met 165 euro. Na afloop van de tijdelijke verhoging van de basisbeurs, gaat ook het normbedrag weer omlaag.

- Voordelen. Door de normbedragen 165 euro hoger te laten worden, vertaalt de volledige 165 euro basisbeurs zich in extra liquiditeit voor uitwonende studenten. De basislening verandert in deze optie niet: zowel uit- als thuiswonende studenten kunnen evenveel blijven lenen als in het wetsvoorstel is voorzien. (Als het normbedrag niet verhoogd zou worden, zouden studenten effectief minder kunnen lenen).
- Nadelen. Na afloop van de maatregel daalt de liquiditeit van uitwonende studenten met 165 euro. Dat is een flinke daling, al kan hier tegenin worden gebracht dat dit met het nemen van een tijdelijke maatregel was voorzien.

2. Indexatie van extra bedrag basisbeurs voor uitwonenden

De bedragen van de basisbeurs³ worden volgens de wet jaarlijks geïndexeerd met de CPI. Aangezien de basisbeurs in het ho per 1 september 2023 terugkeert zal in het ho de eerste indexatie plaatsvinden per 1 januari 2024. In het mbo wordt de basisbeurs ook al per 1 januari 2023 geïndexeerd. Met de koopkrachtmaatregelen komt er een extra bedrag van 165 euro bovenop de geldende (mbo) – of voorgestelde (ho) – maandelijkse bedrage in studiejaar 2023-2024. De vraag is of dit extra bedrag per 1 januari 2024 moet worden geïndexeerd.

Er zijn twee opties:

1. Extra bedrag wordt niet meegenomen in de indexatieronde per 1 januari 2024:
 - Het buiten beschouwing laten van dit extra bedrag bij de indexering van 1 januari 2024 lijkt de meest eenvoudige optie in financieel en juridisch opzicht.
 - De verhoging van € 165 van de basisbeurs is voldoende om de stijgende kosten te compenseren. Vanuit de financiële noodzaak is er geen reden om dit bedrag te indexeren.
 - Er wordt een apart artikel in het wetsvoorstel opgenomen voor de hoogte van het basisbeursbedrag voor studiejaar 2023-2024.

³ Ook de aanvullende beurs in zowel het mbo als ho worden jaarlijks geïndexeerd.

Daarmee is het niet wettelijk verplicht om die € 165 te indexeren en echt een expliciete keuze die gemaakt kan worden.

- Mocht FIN besluiten om *loon-en-prijs-ontwikkeling* (LPO) toe te kennen over de koopkrachtmiddelen, dan ontstaat er een incidentele meevaller wanneer de € 165 niet wordt geïndexeerd. Bij voorbaat staat het niet vast of FIN de LPO middelen zal uitkeren. Indien de LPO middelen toch worden uitgekeerd, dan ontstaat in het voorjaar 2023 een meevaller op de begroting.
- Doordat het dan juridisch niet verplicht is om het bedrag te indexeren, kan FIN ertoe besluiten om de LPO middelen niet uit te keren.

2. Extra bedrag wordt wel meegenomen in de indexatieronde per 1 januari 2024:

- Als wij in onze wet opschrijven dat dit bedrag moet worden geïndexeerd, is het vrijwel zeker dat we LPO krijgen om dit te dekken.
- Afgezien van de financiële discussie kan men zich afvragen of het nodig is dat een koopkrachtmaatregel nogmaals wordt geïndexeerd door toekenning van LPO. Het bedrag is hoog en wordt met indexatie nog hoger.
- Voor de student heeft deze optie als voordeel dat dit tot een verhoging van het bedrag leidt naar verwachting van ongeveer € 16,50 per maand voor de periode januari 2024 tot einde studiejaar 2023/2024. Tegelijkertijd is ook de terugval in inkomen vanaf studiejaar 2024/2025 groter.

➔ Advies: U wordt geadviseerd om de indexatie van de €165 niet in de wet op te nemen.

3. Mogelijkheid tot opnemen van bepaling om incidenteel bedragen te verstrekken

Recent hebben we tweemaal meegemaakt dat er wordt gezocht naar mogelijkheden om snel en incidenteel geld bij studenten te krijgen: tijdens de pandemie en bij de totstandkoming van het koopkracht pakket. Gelet op de doelgroep werd er verzocht om dit via DUO (al dan niet via verhoging van de aanvullende beurs of basisbeurs) aan de studenten uit te keren. Er is op dit moment echter geen wettelijke grondslag om snel tot een incidentele uitkering te komen, met als gevolg dat steeds een wetwijziging nodig is. Door het creëren van een 'haakje' in de wet om incidentele middelen te kunnen verstrekken aan studenten, zou dit probleem kunnen worden opgelost. U heeft gevraagd of zo'n 'haakje' zou kunnen worden meegenomen in het lopende wetstraject van de basisbeurs.

Haakje in wetsvoorstel herinvoering basisbeurs

- ➔ Advies: We adviseren om de mogelijkheid voor dit 'haakje' niet op te nemen in het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs, maar dit te betrekken bij de verkenning voor de wet versterking dienstverlening, omdat:
- Het een ingrijpende wijziging is van een wetsvoorstel waar de Raad van State al over heeft geadviseerd. Er zal dan nogmaals advies moeten worden gevraagd.
 - Het is gezien het krappe tijdsplan, en de (vele) principiële vragen die eerst beantwoord moeten worden - niet haalbaar en houdbaar is om het 'haakje' nu op te nemen in dit wetsvoorstel. Het zet de herinvoering van de basisbeurs per studiejaar 2023-2024 te veel onder druk.

Op een later moment wordt u geïnformeerd over de mogelijkheden van het creëren van een 'haakje' in de wet. Na het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs volgen er andere wetstrajecten waar relatief minder politieke druk op staat.

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van
5.1.2.e

Datum
17 augustus 2022

Referentie
33799810

Bijlagen

Intern OCW afgestemd
FEZ, WJZ

nota

Uitwerking indexatie aanvullende beurs

Aanleiding

In het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs hoger onderwijs worden de verschillende bedragen voor studiefinanciering vanaf studiejaar 2023-2024 vastgesteld. Na het notaoverleg in de Tweede Kamer zijn de nieuwe bedragen voor de basisbeurs (thuiswonend € 110,30 en uitwonend € 274,90), de aanvullende beurs (€ 401,34) en de inkomensgrenzen voor de aanvullende beurs (€ 34.600 - € 70.000) opgenomen in het wetsvoorstel. De beoogde inwerkingtreding van het wetsvoorstel is 1 september 2023.

Het huidige bedrag voor de aanvullende beurs en de inkomensgrenzen van de aanvullende beurs worden daarvoor nog per 1 januari 2023 geïndexeerd, en per 1 januari 2024 zal er opnieuw indexatie plaatsvinden. Bij de berekening van de bedragen in het wetsvoorstel is hier eerder nog geen rekening mee gehouden. Die bedragen zijn nog gebaseerd op het prijspeil van 2022. Concreet gaan de bedragen en de inkomensgrenzen voor de aanvullende beurs met de indexeringen per 1 januari 2023 en 2024 omhoog. Omdat de bedragen en de inkomensgrenzen afwijken van de uitkomst na het notaoverleg, vragen wij hiervoor om een besluit. Financiën is hierover geïnformeerd en heeft daarop geen bezwaren geuit.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd (1) het overeengekomen bedrag voor de maximale aanvullende beurs (€ 401,34) alsnog te indexeren in het wetsvoorstel zoals nu ook gebeurt voor de huidige aanvullende beurs (2) het kortingspercentage niet aan te passen, met als gevolg dat de inkomensgrens voor de aanvullende beurs hoger komt te liggen dan € 70.000,-.

Kernpunten

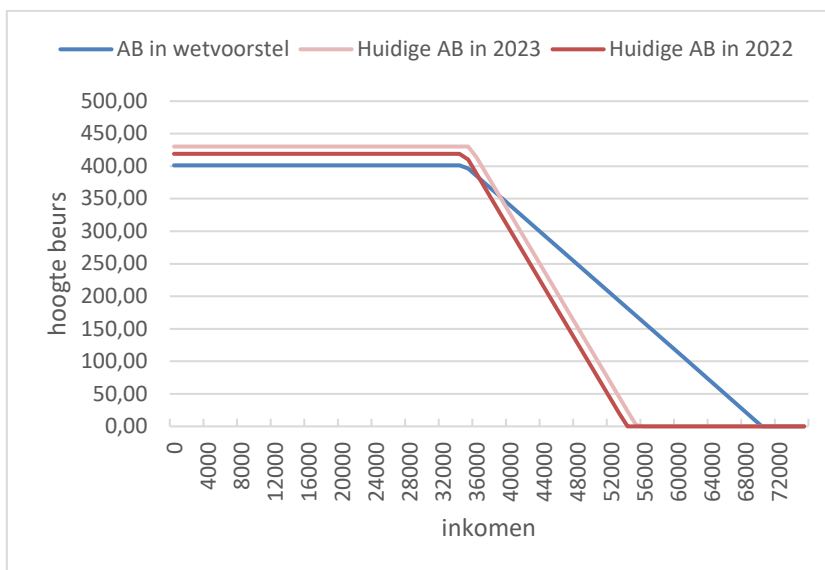
De indexaties per 1 januari 2023 en 1 januari 2024 zijn nog niet volledig verwerkt in de ramingen voor de herinvoering van de basisbeurs.

1. Verwerking indexatie per 1 januari 2023.

Naar aanleiding van de in het Kamerdebat ingediende moties, en in samenspraak met de coalitie, heeft u eerder besloten tot hogere basisbeursbedragen dan de bedragen die waren opgenomen in de hoofdlijnenbrief. Om dat mogelijk te maken zou de aanvullende beurs licht worden verlaagd, waarbij een verlaging van 419 euro naar 401 euro per september 2023 overeengekomen is. Dit bedrag is

opgenomen in het wetsvoorstel dat in internetconsultatie is geweest en dat uitging van prijspeil 2022.

Bij die berekeningen was nog geen rekening gehouden met het feit dat de huidige aanvullende beurs op 1 januari 2023 nog éénmaal wordt geïndexeerd, van 419 naar 430 euro. Het ligt daarom voor de hand om het voorgenomen bedrag voor de maximale aanvullende beurs ook te indexeren en dit hogere bedrag op te nemen in het wetsvoorstel. De maximale aanvullende beurs per 1 september 2023 komt dan niet uit op 401, maar op 416 euro.

Het verschil tussen de donkerrode lijn en de lichtrode lijn is de indexatie van €401 naar €416.

Voor de volledigheid wordt vermeld dat u niet tot deze indexatie per 1 september 2023 verplicht bent, omdat het hier gaat om een *politieke afspraak*. 'Reguliere' indexatie van SF-bedragen, die verplicht is, vindt jaarlijks plaats op 1 januari, en heeft betrekking op alle SF-bedragen die *op dat moment* in de wet staan. Omdat het bedrag van de aanvullende beurs in het wetsvoorstel opnieuw wordt vastgesteld, en wel per september 2023, is het indexeren van dit bedrag (de 401 euro) geen juridische verplichting. U zou er in dit geval dus voor kunnen kiezen om de aanvullende beurs niet te indexeren, al adviseren wij dat niet. De bijstelling wordt in dat geval meegenomen komend voorjaar in de update SF-raming. Hoewel dit leidt tot een meevaller op de SF-raming, hoeft het per saldo niet te leiden tot een meevaller op de SF-raming, omdat de raming is opgebouwd uit meerdere componenten. Daarnaast zorgt het niet indexeren van het nieuwe bedrag aanvullende beurs ervoor dat de koopkracht voor studenten met een aanvullende beurs in reële termen verkleind wordt.

In de memo verhoging basisbeurs in reactie op koopkrachtonwikkelingen, is in de berekening uitgegaan van het maximale bedrag voor de aanvullende beurs uit het wetvoorstel van € 401,34. Omdat de indexatie van de aanvullende beurs naar € 416 nog niet met de IRF is afgestemd, zijn we in de koopkrachtberekening uitgegaan van € 401,34 aan aanvullende beurs. De middelen waarmee de aanvullende beurs wordt verhoogd, kunnen niet worden aangewend voor verhoging van de basisbeurs.

Beslispunt 1: Bent u ermee akkoord dat we het maximale bedrag voor de aanvullende beurs per 1 september 2023 vaststellen op 416 euro in plaats van 401 euro, om op deze wijze het overeengekomen maximale bedrag van de aanvullende beurs te indexeren?

2. Verwerking indexatie per 1 januari 2024.

Het wetsvoorstel gaat ervan uit dat de verruiming van de inkomensgrens van de aanvullende beurs ingaat per 1 januari 2024. De indexatie per 1 januari 2024 interacteert daarmee.

Deze inkomensgrens voor de aanvullende beurs is een uitkomst van drie parameters die in de wet worden vastgelegd: de maximale hoogte van de aanvullende beurs, het inkomen waarbij de afbouw van de aanvullende beurs start en het kortingspercentage waarmee deze afbouwt. De eerste twee parameters worden nogmaals geïndexeerd voordat verruiming van de inkomensgrens per 1 januari 2024 plaatsvindt. Als we het kortingspercentage uit het wetvoorstel niet wijzigen, dan is een consequentie van die indexaties dat de inkomensgrens waarbij de aanvullende beurs afloopt hoger komt te liggen dan € 70.000. De precieze grens is onzeker, maar op basis van grove aannames (9% stijging CPI-index, 6% stijging CAO-lonenindex) is een indicatie dat de inkomensgrens zou stijgen naar ongeveer € 76.000 (als de maximale aanvullende beurs € 401 zou bedragen vanaf 1 september 2023). De inkomensgrens zou stijgen naar ruim € 77.000 als de aanvullende beurs in het wetvoorstel wordt geïndexeerd van € 401 naar € 416.

De vraag is of we (A) willen accepteren dat de grens van de aanvullende beurs hoger komt te liggen dan is afgesproken na het notaoverleg, of (B) dat we alsnog willen bewerkstelligen dat de inkomensgrens per 1 januari 2024 precies € 70.000 euro wordt. Het zogenoemde kortingspercentage zou namelijk zodanig kunnen worden aangepast dat de inkomensgrens waar de aanvullende beurs afloopt blijft op € 70.000,- per 1 januari 2024, conform het huidige wetsvoorstel¹.

¹ Daartoe zou voor de afronding van de behandeling in de TK bij nota van wijziging het kortingspercentage in het wetsvoorstel moeten worden aangepast als de inflatiecijfers definitief zijn vastgesteld (voorjaar 2023).

Datum
17 augustus 2022

Ons advies is om (A) te accepteren dat de grens van de aanvullende beurs hoger komt te liggen dan voorzien. De keuze om deze inkomensgrens pas per 1 januari 2024 aan te passen, en niet zoals de rest van het stelsel per 1 september 2023, is om puur pragmatische, uitvoeringstechnische redenen gemaakt: het aanpassen van de inkomensgrenzen is voor DUO makkelijker op hele fiscale jaren. Als die reden er niet was geweest en de inkomensgrens per 1 september 2023 was veranderd, was de inkomensgrens per 1 januari 2024 regulier geïndexeerd en ook hoger dan € 70.000 geweest. Het meegroeien van de inkomensgrenzen met de geïndexeerde bedragen voor de aanvullende beurs is een normaal verschijnsel binnen de studiefinanciering. Door het niet aanpassen van de kortingspercentage krijgt iedere student een aanvullende beurs in 2024, die in 2022 ook een aanvullende beurs zou krijgen als de inkomensgrens in 2022 op € 70.000 zou liggen (aangenomen dat inkomens en inkomensgrenzen gelijk meegroeien).

Het laten meegroeien van de inkomensgrens sluit aan bij bovengenoemde indexatie van de maximale aanvullende beurs. Beide *politieke afspraken* worden – hoewel niet wettelijk verplicht – geïndexeerd naar de huidige hoge inflatiecijfers.

Indien u kiest om het kortingspercentage aan te passen zodat de inkomensgrens op 1 januari 2024 op € 70.000 uitkomt, komen er geen extra middelen vrij. Hiervoor geldt dezelfde redenatie als bij besluit 1: eventuele meevallers lopen mee in het updaten van de SF-raming komend voorjaar.

Beslispunt 2: Bent u bereid te accepteren dat de inkomensgrens voor de aanvullende beurs per 1 januari 2024 hoger uitvalt dan 70.000 euro?
--

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW, via MPVO

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

5.1.2.e

Datum

16 juni 2022

Referentie

Bijlagen

- MR-formulier

- wetsvoorstel

nota

aanbieding MR wetsvoorstel herinvoering basisbeurs
hoger onderwijs

Aanleiding

Het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs hoger onderwijs is op 20 juni jl. als hamerstuk aangenomen in de CWIZO.

De volgende stap is nu behandeling in de MR op **1 juli 2022** (aanlevertermijn 24 juni 2022) en aansluitend de toezending aan de Raad van State voor advisering.

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent met aanbieding van het wetsvoorstel aan de MR, gelieve dan het ministerraadformulier te ondertekenen.

Kernpunten

- Dit wetsvoorstel vloeit voort uit het coalitieakkoord en regelt de herinvoering van de basisbeurs per studiejaar 2023/24, de tegemoetkoming aan studenten die onder het leenstelsel hebben gestudeerd, en verruiming van de 1-februarieregeling voor mbo-gediplomeerden die doorstromen naar het hbo.
- In het wetsvoorstel is de hoofdlijnenbrief studiefinanciering verwerkt die op 4 april 2022 met de Tweede Kamer is besproken. Ook de besluiten van de MR van 14 en 22 april 2022 over de motie-Van der Molen/Van der Laan zijn verwerkt (verruiming aanvullende beurs naar middeninkomens, verhoging basisbeursbedrag en intrekking halvering collegegeld).

Toelichting

- In de aanloop naar de CWIZO hebben OCW en JenV afspraken gemaakt over de financiering van het extra beroep op de rechtspraak en de rechtsbijstand die samenhangt met de basisbeurs en de tegemoetkoming.
- De bedragen van de basisbeurs zijn t.o.v. de CWIZO-versie nog licht verhoogd i.v.m. lager uitvallende uitvoeringskosten (van resp. € 109,90 naar € 110,30 voor thuiswonenden en van € 273,90 naar € 274,90 voor uitwonenden).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van
5.1.2.e

Datum
7 juni 2022

Referentie
32888929

Bijlagen
- wetsvoorstel herinvoering
basisbeurs hoger onderwijs
- uitvoeringstoets
- advies Raad voor de
rechtspraak
- advies ATR
- advies AP

Intern OCW afgestemd
DUO, HOenS

nota

aanbieding wetsvoorstel herinvoering basisbeurs hoger
onderwijs aan CWIZO

*I.v.m. de aanlevertermijn voor de CWIZO van 20 juni a.s. die op 13 juni a.s. sluit,
is afdoening van deze nota uiterlijk 13 juni a.s. wenselijk*

Aanleiding

- Afgelopen periode hebben de internetconsultatie, uitvoeringstoets en advisering over het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs plaatsgevonden. Deze nota informeert u over de uitkomsten hiervan. Wij leggen u ook nog drie beslispunten voor.
- Ook vragen wij u om akkoord te gaan met agendering van dit wetsvoorstel in de CWIZO van 20 juni a.s. Agendering in deze CWIZO is nodig om het wetsvoorstel voor het zomerreces via de MR aan te bieden aan de Raad van State (wat weer belangrijk is voor de algehele planning en de invoering in studiejaar 2023/24).

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd alle studenten de basisbeurs zelf aan te laten vragen.
- U wordt geadviseerd om het vanaf 1-9-2023 niet langer mogelijk te maken om een studievoorschotvoucher aan te vragen. Aanvragen die vóór die datum zijn gedaan worden nog wel in behandeling genomen.
- U wordt geadviseerd om de bijverdiengrens niet meer toe te passen op inkomens van mbo-studenten verdiend in de jaren 2022 en 2023.
- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met aanbieding van het wetsvoorstel aan de CWIZO, met inachtneming van uw besluiten op bovenstaande punten.

Toelichting

Aanvragen basisbeurs

- Het wetsvoorstel gaat ervan uit dat alle studenten vanaf 2023 zelf de basisbeurs moeten aanvragen (via MijnDUO).
- Eerder heeft u ons gevraagd na te gaan of er gebruiksvriendelijkere alternatieven zijn, bijvoorbeeld het automatisch omzetten van een studielening naar een basisbeurs.

- DUO heeft dit uitgebreid onderzocht en hier een panel van 115 studenten bij betrokken. Bijlage 1 van de bijgevoegde uitvoeringstoets doet hier verslag van.
- DUO concludeert dat het toch het beste is alle studenten de basisbeurs te laten aanvragen, o.a. omdat het voor de communicatie erg lastig is als voor verschillende groepen studenten (met en zonder studielening) verschillende procedures gelden. Bovendien zouden studenten met een studielening die automatisch een beurs toegekend zouden krijgen, vaak toch nog handelingen moeten verrichten; standaard zou een thuiswonendenbeurs worden toegekend, als de student uitwonend is zou hij dit zelf nog moeten aanpassen.
- Voorstel is daarom alle studenten de basisbeurs zelf te laten aanvragen.

Studievoorschotvouchers

- Studenten uit de eerste vier cohorten van het leenstelsel hebben het recht vanaf het vijfde studiejaar na afstuderen een studievoorschotvoucher in te zetten voor een opleiding.
- Naar aanleiding van twee aangenomen moties van de Kamer – die ook gebaseerd zijn op de wensen van studenten zelf – wordt de vorm van de voucher in het wetsvoorstel aangepast naar een tegemoetkoming (korting op studieschuld of uitbetaling). DUO kan deze nieuwe vorm uitvoeren per 2025.
- De vraag is of studenten tussen 1-9-2023 en 1-1-2025 nog een nieuwe aanvraag voor een studievoorschotvoucher moeten kunnen doen.

Uitvoering studievoorschotvouchers

- Tot nu toe kwam er ieder jaar een handjevol studenten in aanmerking voor de voucher, maar vanaf het studiejaar 2023-2024 wordt deze groep aanzienlijk groter. Dat komt doordat studenten uit het eerste cohort uit 2015-2016 die nominaal zijn afgestudeerd, vanaf dat moment gebruik kunnen gaan maken van de regeling.
- Het gaat naar verwachting om ongeveer 20.000 studenten die (voor 1 september 2023) een aanvraag mogen doen voor het inzetten van een voucher in 2023-2024. Voor in studiejaar 2024-25 in te zetten vouchers stijgt het aantal potentiële deelnemers naar circa 40.000 studenten. Zij zullen overigens waarschijnlijk niet allemaal (tegelijk) gebruik willen maken van de regeling.
- DUO geeft aan dat er risico's ontstaan bij het handmatig afhandelen (zoals op dit moment gebeurt) van grote groepen aanvragers vanaf studiejaar 2024-2025. Dit speelt extra vanaf het najaar van 2023, omdat dan veel verschillende onderwerpen bij elkaar komen (denk aan de uitvoering van de basisbeurs, de aanpassingen in de aanvullende beurs en het aangepast terugbetaalregime in het mbo).

- DUO geeft aan dat het bouwen van een volledig geautomatiseerd systeem voor het afhandelen van deze aanvragen niet binnen de mogelijkheden valt, gelet op de beschikbare uren in het beleidsportfolio.

Voorstel

- Aanvragen van studievoorschotvouchers die tot 1-9-2023 worden gedaan moeten sowieso in behandeling genomen worden. Tot die datum geldt immers de huidige voucherwetgeving nog en is er geen grondslag om de aanvraag te weigeren. DUO heeft aangegeven deze aanvragen *handmatig* te kunnen afhandelen.
- Het voorstel is om aanvragen vanaf 1-9-2023 niet langer in behandeling te nemen. Gelet op de uitvoeringslasten wordt dat wenselijk geacht. De nieuwe vorm wordt dan vanaf 2025 toegekend.
- Studenten die voor het studiejaar 2023-2024 gebruik willen maken van de studievoorschotvoucher kunnen anticiperen op het feit dat de aanvraagprocedure per 1-9-2023 sluit en tijdig een aanvraag doen.
- Het merendeel van de aanvragen ná 1-9-2023 zou naar verwachting zijn voor het studiejaar 2024-2025. Daarmee ontstaat – met effectuering van de nieuwe regeling per 2025 – slechts een vertraging van 4 maanden (september tot januari) in het 'uitkeren' van de studievoorschotvoucher (maar dan in de nieuwe vorm).

Bijverdiengrens mbo

- Het wetsvoorstel schaft de bijverdiengrens af in het mbo; in het ho wordt deze grens nu al niet meer gehanteerd. Beoogde inwerkingtreding van het vervallen van de bijverdiengrens is op 1 januari 2024.
- De toepassing van de bijverdiengrens gebeurt altijd 2 à 3 jaar na het jaar waarin het inkomen is verdiend door de student, omdat uit wordt gegaan van het door de Belastingdienst vastgestelde inkomen. De controles over 2022 en 2023 zouden normaliter in 2025 en 2026 plaatsvinden.
- Voor de jaren 2020 en 2021 is eerder besloten de bijverdiengrens niet toe te passen vanwege COVID-19.
- DUO heeft in de uitvoeringstoets in overweging gegeven ook geen controles meer te doen over de jaren 2022 en 2023. Het is volgens DUO niet goed uit te leggen dat de bijverdiengrens nog zou worden gehanteerd na de datum waarop zij formeel is afgeschaft en na een periode waarin zij vanwege COVID-19 niet is toegepast. Dit is lastig uit te leggen in de communicatie richting de student. Ook de ATR pleit er in zijn advies voor de bijverdiengrens niet meer toe te passen op 2022.
- Het achterwege laten van controles over 2022 en 2023 betekent minder inkomsten, maar dit effect is zeer gering. Het gaat om € 1 miljoen per jaar en er is ruimte om dit door te voeren zonder de bedragen van de basisbeurs aan te passen.
- Voorstel is de bijverdiengrens, gelet op de adviezen van DUO en ATR, niet meer toe te passen over de jaren 2022 en 2023.

Uitkomsten internetconsultatie, uitvoeringstoets, advisering ATR, AP en Raad voor de rechtspraak en afstemming met JenV (wetgevingstoets)

Internetconsultatie

- Er zijn 1001 reacties binnen gekomen. Het overgrote deel is anoniem, maar lijkt afkomstig te zijn van (leenstelsel)studenten en hun ouders. Daarnaast hebben we reacties ontvangen van de LSVb, het ISO, de stichting Studentenprotest en de bond voor studentendecanen.
- Het overgrote deel van de reacties geeft aan dat de tegemoetkoming en/of de voorgestelde bedragen voor de basisbeurs te laag zijn. Wel wordt de terugkeer van de basisbeurs als iets goeds bestempeld.
- Daarnaast zijn er enkele reacties, waar in de reactie nog extra aandacht aan wordt besteed:
 - o Een aantal respondenten geeft aan dat de aanvullende beurs ook afhankelijk zou moeten zijn van het aantal kinderen in het gezin. Dat is al het geval en is verduidelijkt in de toelichting.
 - o Respondenten verwijzen meermaals naar beloftes die zouden zijn gedaan over het niet laten meewegen van de studieschuld bij de hypotheek en het op 0% houden van de rente. Beide beloftes zijn nooit gedaan en ook hier wordt kort op ingegaan in de reactie.
- Naar aanleiding van de internetconsultatie is er één inhoudelijke wijziging doorgevoerd. De toelichting sloot ten onrechte niet goed aan op het voorgestelde wetsartikel over de voorwaarden voor de tegemoetkoming voor studenten die onder het leenstelsel hebben gestudeerd. In de toelichting is verduidelijkt dat de voorwaarde dat de student zonder onderbreking heeft gestudeerd alleen geldt voor studenten van 30 jaar of ouder (voor die groep geldt de eis van ononderbroken studeren ook voor het ontvangen van studiefinanciering).

Uitvoeringstoets

- DUO geeft in de uitvoeringstoets aan dat het wetsvoorstel zowel uitvoerbaar als maakbaar is.
- DUO geeft daarbij aan dat het wenselijk is om:
 - o De bijverdiengrens ook voor de jaren 2022 en 2023 niet langer te controleren.
 - o Geen nieuwe aanvragen voor de studieschotvoucher meer in behandeling te nemen vanaf 1-9-2023.
- Er zal nog nader contact plaatsvinden over het beoordelen van aanvragen voor de tegemoetkoming en de bewijsstukken die daarbij moeten worden aangeleverd. Ook voor het communicatietraject wordt gezamenlijk opgetrokken.
- Ook de Inspectie van het Onderwijs en de Auditdienst Rijk zijn gevraagd om advies. De Inspectie van het Onderwijs had geen inhoudelijke punten. Van de Auditdienst Rijk is geen reactie ontvangen.

- DUO is reeds gestart met de eerste ontwikkelingen om zo inwerkingtreding per 2023-2024 te waarborgen. We zullen spoedig overgaan tot officiële opdrachtverlening.

Advisering ATR, AP en Raad voor de rechtspraak

- De Autoriteit Persoonsgegevens heeft geen opmerkingen bij het voorstel.
- De Raad voor de rechtspraak heeft geen inhoudelijke opmerkingen over het voorstel, maar vraagt en marge van het voorstel aandacht voor de inschrijving van ouders en studenten op hetzelfde BRP-adres zonder dat zij een gezamenlijk huishouden voeren. De Raad signaleert dat de huidige wetgeving soms leidt tot terugvorderingen die 'moeilijk uit te leggen' zijn, omdat studenten in deze gevallen gelet op de wetgeving geen recht hebben op een uitwonendenbeurs, terwijl zij wel de kosten van uitwonende studenten hebben gehad. De Raad verzoekt u de wetgeving aan te passen in die zin dat maatwerk mogelijk wordt. Naar aanleiding van deze opmerking is in de memorie van toelichting aangegeven dat er binnen de wet al mogelijkheden zijn om maatwerk toe te passen (hardheidsclausule).
- Daarnaast maakt de Raad voor de Rechtspraak een claim van € 617.000 voor de komende 15 jaar. Dit is gebaseerd op 260 extra beroepszaken per jaar met kosten van gemiddeld € 2.200 per zaak. Ook de Raad voor Rechtsbijstand zal naar verwachting nog een claim doen. Met JenV vindt nog overleg plaats over de financiering hiervan, maar hiervan worden geen problemen verwacht. Beide claims kunnen worden gedekt uit de beschikbare middelen zonder dat de bedragen voor de basisbeurs hoeven te worden aangepast.
- De ATR had enkele kleine verzoeken tot aanvulling. Ook zijn de regeldrukkosten voor bezwaar en beroep toegevoegd.

Afstemming met JenV (wetgevingstoets) en FIN

- JenV is akkoord.
- Met FIN vindt nog afstemming plaats. Hiervan worden echter geen problemen verwacht, omdat het wetsvoorstel binnen de financiële kaders valt van het coalitieakkoord, de hoofdlijnenbrief en de nadere besluitvorming van de MR na het nota-overleg van 4 april jl..

De resultaten van de consultatie, toetsing en advisering zijn uitgebreider beschreven in de paragrafen 5 en 10 van de memorie van toelichting.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Nvt

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering

Van
5.1.2.e

Datum
01 juni 2022

Referentie
32916136

Bijlagen
1. Eerdere nota over relevant
boeken

nota

Herinvoering basisbeurs: resterende financiële middelen
CA-reeks en halvering collegegeld

Aanleiding

Vanwege de gekozen invulling van de herinvoering van de basisbeurs zijn er in de eerste jaren (2023 t/m 2026) volgens de huidige boekingsystematiek meer middelen beschikbaar in de CA-reeks dan noodzakelijk geraamd wordt voor de herinvoering.

Daarnaast geldt dat in dit traject ook besloten is om de halvering van het collegegeld voor eerstejaars studenten af te schaffen per collegejaar 2024/2025. Ook dit levert middelen op die in de eerste periode slechts gedeeltelijk nodig zijn voor de herinvoering van de basisbeurs.

Beide zaken impliceren incidentele financiële ruimte. Binnenkort gaan we in gesprek met FIN over het opvragen van de CA-middelen op de Aanvullende Post (AP). Op korte termijn moet duidelijk zijn hoe we daarmee omgaan, omdat dit ook in de begroting verwerkt moet worden. We willen graag met u in gesprek over onze inzet.

Geadviseerd besluit

- [Redacted]
- [Redacted]
- Vanzelfsprekend zijn de directies HO&S en FEZ bereid om een en ander nader te verduidelijken in een overleg.

Kernpunten

Huidige budgettaire situatie wetsvoorstel herinvoering basisbeurs

Het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs is op dit moment in internetconsultatie. Aan de hand van de gemaakte keuzes voor dit wetsvoorstel zijn er bepaalde

Datum
1 juni 2022

budgettaire kosten geraamd, zoals te zien in tabel 1. In tabel 1 zijn ook de beschikbare middelen vanuit de CA-reeks en het afschaffen van de halvering van het collegegeld te vinden. Dit levert voor een aantal jaar een overschot op van middelen. Structureel is er geen overschot; vanuit deze middelen kan dus niet de basisbeurs/aanvullende beurs worden verhoogd.

In de toelichting wordt toegelicht door welke keuzes dit overschot is ontstaan.

Tabel 1	2022	2023	2024	2025	2026	2027	struc	Totaal overschot incidenteel
Kosten herinvoering BB	5	30	62	124	351	612	1170	
Middelen CA-reeks*	5	90	110	180	370	590	1000	
Middelen halvering collegegeld	0	0	56	170	170	170	170	
Somoverschot CA**	0	60	48	56	19	0	0	€ 183 miljoen (t/m 2026)
Somoverschot halvering collegegeld**	-	-	56	170	170	148	0	€ 544 miljoen (t/m 2027) € 983 miljoen (t/m 2064)

* De CA-reeks loopt tot en met 2026. Op basis van deze reeks en een extrapolatie van deze reeks zijn kosten voor 2027 en verder uitgerekend en in een eerder stadium met de IRF gedeeld.

** In de berekening van het overschot gaan we ervanuit dat de kosten van de herinvoering eerst worden betaald uit de CA-reeks, en resterende middelen uit de halvering collegegeld

In het vervolg van de nota worden aan u beslispunten voorgelegd over de behandeling van deze somoverschotten. We gaan eerst in op het somoverschot uit de CA-reeks (beslispunt 1), daarna gaan we in op het somoverschot uit het afschaffen van de halvering collegegeld (beslispunt 2).

Middelen CA-reeks

- Zoals uit tabel 1 blijkt, staat er voor de herinvoering van de BB meer gereserveerd op de CA-reeks dan wat nodig is volgens het concept wetsvoorstel (€ 183 miljoen, zie in tabel 1 de regel Somoverschot CA). Dit komt omdat er andere keuzes zijn gemaakt in de inrichting van de basisbeurs in het huidige wetsvoorstel dan in de RA (en de daarbij horende CA-reeks). Zie toelichting voor uitleg over de keuzes waardoor dit verschil is ontstaan.
- De nu lopende discussie over het relevant boeken van de prestatiebeurzen met Financiën, waarover u eerder bent geïnformeerd in bijgevoegde nota, is van invloed op de vraag of deze middelen

Datum
1 juni 2022

daadwerkelijk beschikbaar zijn. Indien de prestatiebeurzen omgezet moeten worden naar relevante uitgaven, is er geen sprake meer van een overschot op de CA-reeks (maar feitelijk van een tekort: zie daarvoor de andere nota). Dit kan een rol gaan spelen in het gesprek met FIN over deze middelen.

- Binnenkort willen we bij FIN de middelen opvragen die we nodig hebben om het conceptwetsvoorstel uit te voeren. Die middelen staan nu nog op de Aanvullende Post (AP) en zoals gebruikelijk is er een bestedingsplan (of vergelijkbare uitwerking) vereist om geld te mogen opvragen.

[Redacted content]

• [Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

Middelen halvering collegegeld

- In het wetsvoorstel herinvoering basisbeurs is opgenomen dat de halvering van het collegegeld voor studenten in hun eerste jaar wordt afgeschaft per 2024/2025. Vanaf 2025 is hiervoor € 170 miljoen geraamd, die in de structurele situatie volledig gebruikt wordt voor de voorstellen met betrekking tot de basisbeurs.
- Tot het structurele moment blijven er middelen uit deze reeks over (€ 544 miljoen in de periode 2024 tot en met 2027, in totaal € 983 miljoen in de periode 2024 tot en met 2064, zie in tabel 1 de regel somoverschot halvering collegegeld).

[Redacted text]

[Redacted text]

*Mogelijke bestedingsdoelen & samenhang met herinvoering
basisbeurs/tegemoetkoming*

- Het betreffen enkel incidentele middelen, hierdoor kunnen de middelen alleen ingezet worden voor incidentele doelen.
- De resterende middelen uit de halvering collegegeld die op het HO-artikel blijven, kunnen worden gebruikt voor andere maatregelen/doelstellingen. Hiervoor zijn meerdere opties te bedenken, zoals onder meer het later afschaffen van de halvering van het collegegeld, een grote impuls aan de maatregelen uit het coalitieakkoord, de middelen gebruiken voor de tegemoetkoming.
- Indien u akkoord bent met het bovenstaande, komen we in een later stadium bij u terug met een nota met voorstellen voor welke doelen deze middelen besteed kunnen worden. Wij houden daarbij rekening met de timing van de trajecten rond de herinvoering van de basisbeurs en de tegemoetkoming en de beleidsbrief hoger onderwijs en onderzoek.

Toelichting

Toelichting overschot CA-reeks

- Vanwege de prestatiebeurssystematiek lopen de uitgaven van de herinvoering van de basisbeurs langzaam op. De prestatiebeurzen worden in eerste instantie als lening toegekend aan de student en omgezet in een gift bij het behalen van een diploma. De uitgaven worden vanaf dat moment als relevant beschouwd en zullen dan ook op de begroting drukken.
- In de CA-reeks die is opgesteld voor de formatie zijn andere keuzes gemaakt dan in het wetvoorstel dat op dit moment in internetconsultatie ligt. In de berekening van de CA-reeks gingen we ervanuit dat de eerste vijf maanden basisbeurs een gift zouden zijn, net als bij de huidige aanvullende beurs. In het wetvoorstel is de basisbeurs volledig een prestatiebeurs. Deze aanpassing zorgt ervoor dat er structureel middelen naar achteren worden geschoven, waardoor er incidenteel middelen vrij komen.

Aanvullende info FEZ

- 4 juli zullen we de technische handeling van het overboeken van de middelen van de halvering collegegeld naar SF doen. Dit is het moment dat IRF op de hoogte moet zijn van deze boeking, omdat zij deze ook moeten goedkeuren. Het gesprek moet voorafgaand hieraan gevoerd worden. IRF is tot op heden niet op de hoogte gebracht dat er geld over is in de eerste jaren op de CA-reeks en op de terugdraaiing van de halvering collegegeld.

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van
5.1.2.e

Datum
21 april 2022

Referentie
32504681

Bijlagen
2
Wetsvoorstel met tracks
Wetsvoorstel zonder tracks

nota

Starten internetconsultatie wetsvoorstel herinvoering
basisbeurs in het hoger onderwijs

Aanleiding

Naar aanleiding van overleg met coalitiepartijen op 21 april, over de uitwerking van de motie Van der Molen/Van der Laan, is het concept wetsvoorstel voor de herinvoering van de basisbeurs aangepast.

Met deze nota wordt u het aangepaste concept wetsvoorstel voorgelegd, zodat het wetsvoorstel in internetconsultatie kan worden gebracht als ook de MR akkoord is.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om in te stemmen met het starten van de internetconsultatie van het wetsvoorstel zodra de MR akkoord heeft gegeven op de aangepaste uitwerking van de motie Van der Molen/Van der Laan.

Kernpunten

Ten opzichte van het voorstel zoals dit vorige week gereed was voor internetconsultatie en door u is geaccordeerd, is het wetsvoorstel naar aanleiding van het gesprek op 21 april, op de volgende punten aangepast:

- De grens voor de aanvullende beurs is verruimd tot 70.000 euro.
- De basisbeurs is verhoogd tot 273,90 euro voor uitwonenden en 109,90 voor thuiswonenden (de variant in de hoofdlijnenbrief was € 255 voor uitwonend en € 91 voor thuiswonend).
- De aanvullende beurs is zodanig verlaagd dat de optelsom van aanvullende beurs en basisbeurs gelijk is aan diezelfde optelsom in de voorkeursvariant. Deze minimumgrens is verzocht in de motie Van Baarle. De aanvullende beurs is daarmee 401 euro. (Nu 419 euro). Het geld dat dit oplevert is in de basisbeurs gestoken.

Toelichting

Dit wetsvoorstel regelt:

- De herinvoering van de basisbeurs voor uit- en thuiswonende studenten per september 2023;
- Een verruiming per 1 januari 2024 van de doelgroep voor de aanvullende beurs naar een ouderlijk inkomen van € 70.000 gefinancierd met de middelen die vrijvallen door die verlaging en het afschaffen van de halvering collegegeld;

Datum
21 april 2022

- Het afschaffen van de bijverdiengrens in het mbo en het gelijktrekken van de terugbetaalvoorwaarden in het mbo met het ho;
- De tegemoetkoming voor studenten die onder het leenstelsel hebben gestudeerd, conform het voorstel uit de hoofdlijnenbrief;
- De aanpassing van de uitkering van de studievoorschotvouchers, namelijk naar een aftrek van de studieschuld of – indien er geen studieschuld (meer) is – een uitbetaling aan de student;
- De verruiming van de 1-februarieregeling naar een 1-septemberregeling voor studenten die doorstromen van het mbo naar het ho conform de motie Van der Molen c.s.

Uitvoeringstoets en adviesaanvragen

DUO, de Autoriteit Persoonsgegevens en de Raad voor de Rechtspraak hebben per brief een eerdere versie ontvangen van het wetsvoorstel, zodat deze instanties voldoende tijd hebben voor het doen van een uitvoeringstoets en het geven van advies. In die brief is ook aangekondigd dat er mogelijk nog wijzigingen zouden plaatsvinden. U heeft separaat een brief ter ondertekening ontvangen voor de Raad voor de Rechtspraak over de wijzigingen. Een soortgelijke brief wordt door DGHBWE aan DUO en de Autoriteit Persoonsgegevens gestuurd.

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW, MPVO

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van
5.1.2.e

Datum
08 april 2022

Referentie

Bijlagen

Intern OCW afgestemd
DGHBE, HOenS

nota

Uitwerking nota-overleg hoofdlijnenbrief
studiefinanciering

Aanleiding

Op 25 maart jl. is de hoofdlijnenbrief na bespreking in de MR aangeboden aan de Tweede Kamer. Op 4 april jl. heeft een nota-overleg plaatsgevonden. De Tweede Kamer heeft op 7 april 2022 onder meer de motie Van der Molen en Van der Laan¹ aangenomen, die het kabinet verzoekt aanpassingen te onderzoeken hoe ook studenten met ouders met een middeninkomen extra financieel ondersteund kunnen worden en tevens een voorstel te doen hoe een deel van de middelen aangewend kan worden voor scholing richting specifieke tekortberoepen. In de overwegingen bij deze motie is aangegeven hier de middelen voor te gebruiken die vrijvallen indien de halvering van het collegegeld zou worden teruggedraaid.

In het wetsvoorstel wordt daarom nu opgenomen dat een deel van de vrijgekomen middelen – namelijk € 101 miljoen – geïnvesteerd wordt in het verruimen van de inkomensgrenzen voor de aanvullende beurs. Dat betekent dat we een extensivering doen bij het collegegeld en een intensivering bij studiefinanciering. De rest van het voorstel is in lijn met de voorstellen in de hoofdlijnenbrief. Voor dit punt wordt daarom instemming van de MR gevraagd.

Om de basisbeurs in studiejaar 2023-2024 in te kunnen voeren, is het noodzakelijk dat dit stuk wordt geagendeerd in de MR van 14 april a.s. zodat dit daarna in internetconsultatie kan

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent met de behandeling van de behandeling van de notitie over uitwerking van de uitkomst van het nota-overleg over de hoofdlijnenbrief studiefinanciering in de ministerraad, dan kunt u het [ministerraadformulier ondertekenen](#). Als M.FIN op maandag 11 april ook akkoord is, dan zal het worden geagendeerd voor de MR van 14 april.

Toelichting

De motie Van der Molen – Van der Laan verzoekt de groep studenten met ouders met een de middeninkomen extra financieel te ondersteunen. In verband daarmee is het voorstel om de halvering van het collegegeld terug te draaien. Dit levert

¹ Kamerstukken 2021-2022: 24724, nr. 180.

Datum
8 april 2022

structureel € 170 miljoen per jaar op. Deze middelen worden voor een groot deel – namelijk € 100 miljoen - ingezet voor het verbreden van de aanvullende beurs. De inkomensgrens waarbij nog recht bestaat op een aanvullende beurs zal worden verhoogd van € 53.900 naar € 70.000. Dat is de meest doelmatige manier om deze groep te ondersteunen. Het alternatief is het verhogen van de basisbeurs, maar een dergelijke maatregel zou ook ten goede komen aan de hoge inkomens, waardoor het minder doelmatig wordt. Het voorstel is de intrekking van de halvering van het collegegeld met ingang van studiejaar 2024-2025 in te laten gaan.

De resterende middelen - € 70 miljoen structureel – worden, conform de wens van de motie, gereserveerd voor maatregelen om de scholing voor specifieke tekortberoepen te stimuleren. De maatregelen hiervoor worden nog nader uitgewerkt.

TER ONDERTEKENING/ BESLUITVORMING

Aan: MOCW

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Van
5.1.2.e

Datum
06 april 2022

Referentie
32318595

Bijlagen
2

nota

Start internetconsultatie wetsvoorstel herinvoering
basisbeurs

Aanleiding

Afgelopen week heeft het nota-overleg over studiefinanciering plaatsgevonden en zijn de stemmingen over de moties uit dat debat geweest. In de Kamer zijn zowel de motie Van der Molen/ Van der Laan (over het betrekken van halvering collegegeld en dit inzetten voor de middeninkomens en tekortsectoren) als de motie Van Baarle (aanvullende maximale beurs niet verlagen) aangenomen. Daarmee is in het wetsvoorstel de variant verwerkt die op donderdag 7 april met u is besproken en bij dit scenario past.

De uitwerking van de motie Van der Molen/Van de Laan heeft u ook aangeboden voor bespreking in de MR van donderdag 14 april – deze stukken heeft u separaat ontvangen.

Daarnaast moet ook de consultatie over het wetsvoorstel gaan starten om de basisbeurs per studiejaar 23/24 in te voeren. Deze consultatie bestaat uit een openbare internetconsultatie en een adviesaanvraag aan elke organisaties. De openbare internetconsultatie zal starten ná akkoord van de MR. De adviesaanvragen aan de organisaties zullen wel op maandag 11 april verzonden worden, omdat we anders de planning voor de zomer niet halen.

Met deze nota wordt het concept wetsvoorstel – dat is opgesteld conform uw eerdere besluiten en de uitkomsten van het nota-overleg – aan u voorgelegd. Daarnaast treft u ook een uitvraag aan voor een advies op het wetsvoorstel van de Raad voor de Rechtspraak. De uitvoeringstoets van DUO en de adviesaanvraag bij de Autoriteit Persoonsgegevens zullen door DGHBWE worden uitgevraagd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om:

- In te stemmen met het starten van de internetconsultatie van het wetsvoorstel zodra de MR akkoord heeft gegeven op de uitwerking van de motie Van der Molen/Van der Laan;
- In te stemmen met het uitsturen van de adviesaanvragen op maandag 11 april – vóórdat de MR akkoord is -, zodat het wetstraject geen vertraging oploopt;
- De brief met het verzoek om advies aan de Raad voor de Rechtspraak te ondertekenen.

Kernpunten

Dit wetsvoorstel regelt:

- De herinvoering van de basisbeurs voor uit- en thuiswonende studenten per september 2023 (respectievelijk € 255 en € 91);
- Een verruiming per 1 januari 2024 van de doelgroep voor de aanvullende beurs naar een ouderlijk inkomen van € 70.000 gefinancierd met de middelen die vrijvallen door die verlaging en het afschaffen van de halvering collegegeld, waarbij een reservering van € 70 miljoen wordt gemaakt voor de tekortsectoren;
- Het afschaffen van de bijverdiengrens in het mbo en het gelijktrekken van de terugbetaalvoorwaarden in het mbo met het ho;
- De tegemoetkoming voor studenten die onder het leenstelsel hebben gestudeerd, conform het voorstel uit de hoofdlijnenbrief;
- De aanpassing van de uitkering van de studievoorschotvouchers, namelijk naar een aftrek van de studieschuld of – indien er geen studieschuld (meer) is – een uitbetaling aan de student;
- De verruiming van de 1-februarieregeling naar een 1-septemberregeling voor studenten die doorstromen van het mbo naar het ho conform de motie Van der Molen c.s.

Toelichting

Proces

- De uitwerking van de motie Van der Molen/Van der Laan – waardoor middelen halvering collegegeld worden ingezet voor verbreden doelgroep aanvullende beurs en scholing tekortberoepen – ligt op donderdag 14 april voor in de MR.
- Om de laatste MR voor de zomer te halen om het wetsvoorstel aan te bieden voor advisering aan de Raad van State is het van belang dat DUO, de Autoriteit Persoonsgegevens en de Raad voor de Rechtspraak op maandag 11 april ons verzoek om advies ontvangen. Zij hebben namelijk acht weken om advies uit te brengen.
- Deze organisaties wordt gevraagd om uiterlijk 3 juni een advies te geven. Dat geeft ons nog een week om die adviezen te verwerken, voordat het moet worden aangeleverd bij de voorportalen voor de MR.
- De internetconsultatie duurt maar vier weken en kan daarom wel ná de MR worden gestart.

Bedragen wetsvoorstel

Met het wetsvoorstel komen de bedragen er voor de student als volgt uit te zien:

	Wetsvoorstel	Voorkeursvariant hoofdlijnenbrief
Basisbeurs <i>uitwonend</i>	€ 255	€ 255
Basisbeurs <i>thuiswonend</i>	€ 91	€ 91

Datum
6 april 2022

Aanvullende beurs	€ 419	€ 419
Totaal beurs <i>uitwonend</i>	€ 674	€ 674
Totaal beurs <i>thuiswonend</i>	€ 510	€ 510
Maximale inkomen voor aanvullende beurs	€ 70.000	€ 53.900

Inwerkingtreding DUO

In het wetsvoorstel is de variant opgenomen waarbij alle studenten opnieuw een aanvraag moeten doen bij DUO om de basisbeurs te ontvangen. In de uitvoeringstoets zal daarnaast aan DUO gevraagd worden om ook een variant uit te werken die zo gebruiksvriendelijk mogelijk zijn voor de student. Ook in de internetconsultatie zal hier een specifieke vraag over worden gesteld. Het is mogelijk om dit na de internetconsultatie en de uitvoeringstoets nog te wijzigen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Nvt